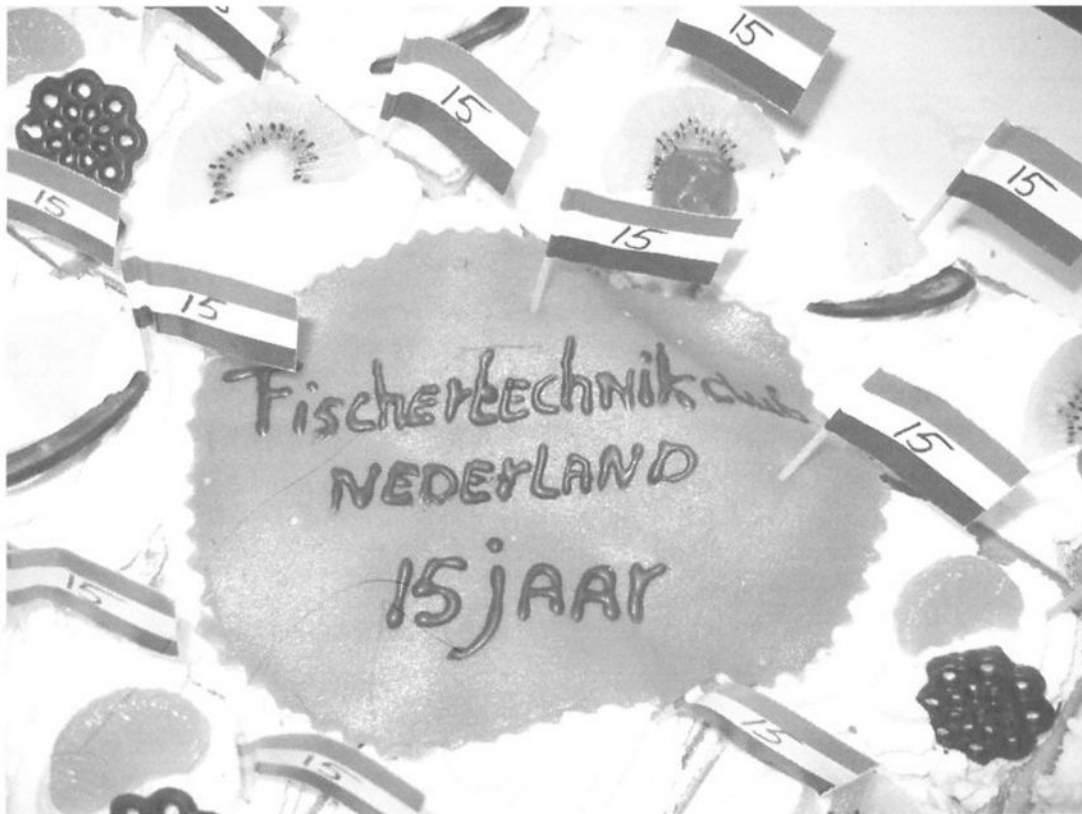

Clubblad

Fischertechnikclub Nederland

Het derde lustrum is een feit!

**3 maart 2007
Clubdag in Venlo (Blerick)**

16e jaargang, nummer 4, december 2006

Colofon Fischertechnikclub Nederland

Correspondentieadres:
Stef Dijkstra

K.v.K.Zaandam 40618078

Ledenadministratie:
Bert Rook,

Clubblad:

Het clubblad van de Fischertechnikclub Nederland verschijnt 4x per jaar in een oplage van 320 exemplaren voor leden van de Fischertechnikclub Nederland.

Lidmaatschap:

Iedereen kan lid worden van de Fischertechnikclub Nederland. De contributie bedraagt € 23,- per kalenderjaar. De contributie voor jeugdleden bedraagt € 13,-. Jeugd lid geldt t/m het jaar van 18 worden. Bij aanmelding in het lopende jaar volgt betaling na rato, of toezending van reeds verschenen uitgaven in dat jaar. Opzegging: schriftelijk vóór december bij de ledenadministratie.

Auteursrechten:

© 2006 Fischertechnikclub Nederland. Het auteursrecht op de inhoud van deze uitgave wordt uitdrukkelijk voorbehouden.

fischertechnik® is een handelsmerk van de Fischerwerke Artur Fischer GmbH & Co. KG. Postfach 1152, 72176 Waldachtal, Duitsland.

Bestuur:

Eric Bernhard,

Stef Dijkstra,

Andries Tieleman,

Jan van Pinxteren

Manifestaties:

Clemens Jansen,

Andries Tieleman,

Redactie en layout:

Rob van Baal, Apeldoorn
Dave Gabeler, Doetinchem
Peter Derks, Krefeld (D)

Redactieadressen:

Voor Nederland: Rob van Baal

Voor Duitsland: Peter Derks

Internetadres:

www.fischertechnikclub.nl
Beheerder: Carel van Leeuwen, Enschede

Bibliotheek:
As. van Tuyl

Drukwerk:

Inleiding van de redactie

door Rob van Baal

De afgelopen maanden waren er veel bijeenkomsten waar fischertechnik centraal stond. De redactie was op al deze bijeenkomsten aanwezig en doet in dit clubblad daar uitgebreid verslag van. Hoogtepunt voor de club was natuurlijk de Schoonhoven clubdag waar wij formeel ons 15 jarig bestaan hebben gevierd. Jawel, 15 jaar! En ook al 15 jaar komen we met een clubblad uit.

Als je dit vergelijkt met het Duitse CLUB-blad dat vanaf 1966 verscheen, dan hebben we die al verslagen! Die heeft het 13 jaar volgehouden tot 1979. De opvolger, de FanClub News is begonnen in 1987 en houdt het nog steeds vol. Die zullen we waarschijnlijk dan ook niet meer inhalen. Maar... je weet het maar nooit!

Bij het samenstellen van dit clubblad hadden Dave en ik ons deze keer plechtig voorgenomen zoveel mogelijk vooruit te werken om niet in de laatste weken nog weer héél veel werk te moeten verrichten. Maar ja, u raadt het al: weer niet gelukt! Wederom zijn de laatste weken van november en de eerste van december hectisch geweest.

En daar kwam ook nog een verzoek bij vanuit fischertechnik GmbH om hen te ondersteunen met de adventskalender. Het model van de heer Pettera wat in de Kids Corner te zien is, heeft namelijk de afgelopen weken ook al op de adventskalender van de Duitse internetsite gestaan (www.fischertechnik.de). Maar daarvoor moest wel de vertaling sneller dan anders worden gedaan en toen sloeg ook nog het noodlot toe: Eerst ging de computer van onze vaste vertaler Peter Derks kapot en daarna werd Peter zo ziek waardoor hij op dokters voorschrift in bed moest blijven. Vertalen lukte dus even niet. Gelukkig was onze andere clubblad vertaler Willi Freudenreich zo vriendelijk om op ad-hoc basis de vertaling te maken. Al met al is het dus toch nog goed gekomen, maar van enige stress was toch wel sprake.

Voorzichtigheidshalve belde ik ook nog even de drukker om te vragen of we er nog tussen pasten met ons clubblad in deze drukke decembermaand. Het antwoord was: We zitten vol! Dat was natuurlijk niet zo'n goed nieuws. Maar gelukkig hebben we een goede relatie opgebouwd met onze drukker en als alles gegaan is zoals afgestemd, dan leest u dit clubblad toch nog voor de kerst. Als dat niet zo is, dan is er helaas wat mis gegaan in de planning. Nou ja, volgende keer beter.

Mogelijk is er onder de nieuwe leden van het afgelopen jaar nog iemand die onze redactie wil versterken? Een prachtige kans om je snel in de club in te werken. Bel of mail me eens.

Ik wens u wederom veel leesplezier toe en ook namens de redactie en het vertaalteam alvast een prettige kerst, een gezellige jaarswisseling en een gezond 2007.

Agenda

03-03-2007	Clubdag in Venlo (Blerick)
15-09-2007	Convention in Mörshausen; Duitsland
06/07-10-2007	Euromodelbouwshow in Genk; België

details over de bijeenkomsten in Duitsland zijn terug te vinden op de ft Community site (www.ftcommunity.de) bij het onderdeel "Events".

Clubblad december 2006 Fischertechnikclub Nederland

De volgende editie van het clubblad verschijnt in maart 2007.
Kopij voor het clubblad is - als altijd - welkom!
De sluitingstermijn voor kopij of advertenties is 1 februari 2007.

Van het bestuur

door Jan van Pinxteren

We naderen alweer het einde van het jaar. Goed om even achterom te kijken. Gewoonlijk gebeurt dat in het prille begin van het nieuwe jaar. Ons volgende clubblad komt echter in maart en dus een beetje aan de late kant.

Er is heel wat gebeurd in 2006. We hebben 3 clubdagen gehad, te weten:

- In Veghel; deze dag is goed bezocht met leuke reacties in de plaatselijke dag/weekbladen.
- In Apeldoorn met de algemene jaarvergadering en natuurlijk het bezoek van professor Arthur Fischer en gevolg van fischertechnik GmbH. Een niet te vergeten happening. Een zaal vol applaudisserende personen voor de uitvinder van het unieke constructiespeelgoed fischertechnik.
- De clubdag in Schoonhoven met als hoogtepunt de viering van het 15 jarig bestaan van de fischertechnikclub Nederland. In dit blad lees je er alles over.

Ook is de samenstelling van het bestuur gewijzigd. Jan van Pinxteren heeft de openstaande functie van secretaris ingevuld. Niettemin kunnen we nog steeds een extra bestuurslid gebruiken.

Ook zijn we nog steeds op zoek naar een persoon, die de redactie van ons clubblad wil versterken. Met twee personen ieder kwartaal het clubblad samenstellen is een hele toer. Een woord van dank is hier dan ook op zijn plaats.

Carel van Leeuwen heeft als beheerder van de website de taak overgenomen van Kees de Weerd. Hij is de website aan het moderniseren.

Het bestuur is dit jaar een viertal keren bijeengekomen. We bepalen, aangestuurd door de algemene ledenvergadering, naar best vermogen het reilen en zeilen van de club.

Wat ons echter zorgen baart zijn voor het komende jaar locaties om een clubdag te houden. Beste leden, **ga met ons op zoek naar plaatsen waar we een clubdag kunnen organiseren.** We rekenen op jullie!

Rest mij om namens het bestuur u allen prettige feestdagen, een goede jaarwisseling en een succesvol 2007 toe te wensen.

Ledenadministratie

door Bert Rook

Sinds begin september hebben we 5 nieuwe leden ingeschreven:

- R.P. Schuijt uit Heemskerk;
- Joorden Coppens uit Haarlem (jeugdlid);
- Arie van Dijk uit Heerjansdam;
- Rinze Schoenmakers uit Oosteind (jeugdlid);
- Andreas Korth uit Ennepetal (Duitsland).

Welkom en tot ziens op een clubdag.

Daarmee zitten we nu op 289 leden: 21 jeugdleden en 268 volwassen leden. Zo groot is de club nog niet eerder geweest. Langzaam maar zeker gaan we op naar de 300 leden!

Van deze 289 leden wonen er 261 in Nederland, 20 in Duitsland, 5 in België, 1 in Canada, 1 in Engeland en 1 in Zwitserland.

Denkt iedereen aan het op tijd betalen van de contributie? Alvast bedankt!

fischertechnikclub website

door Carel van Leeuwen (webbeheerder)

Vanwege onvoorziene privé-omstandigheden heb ik sinds juli weinig tijd aan de website kunnen besteden. Gelukkig heb ik wel regelmatig verzoeken om leden-toegang tot de website kunnen verwerken. Vanaf eind november heb ik weer meer tijd beschikbaar om aan het technisch onderhoud en verbetering van de website te werken.

Punten van aandacht zullen dan zijn:

- Leden kunnen hun eigen toegangswoord en foto aanpassen;
- Automatische aanmaak van webaccounts.

De ledenadministratie is goed up-to-date en is daarmee een goede basis voor de uitgifte van de ledenaccounts. Nu de testperiode (account op aanvraag) goed doorlopen

is, hoop ik op korte termijn ieder lid van een account te kunnen voorzien.

Zoals als eerder opgemerkt zorgen ik voor het technisch onderhoud en vormgeving; de inhoud voor de site zal van de leden zelf af moeten komen. Ook de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de rubrieken "nieuws en evenementen" ligt bij anderen. Echter ook die rubrieken hadden de afgelopen periode weinig mutaties.

Hierbij dus nogmaals een oproep aan de leden: Jullie inbreng is mede bepalend voor de inhoud van onze website en de manier waarop de rest van Nederland (en de wereld) ons ziet. Mocht je een onderdeel op de site anders of beter willen, schroom niet en neem contact op.

KIDS CORNER: Bouwplaatsvoertuig

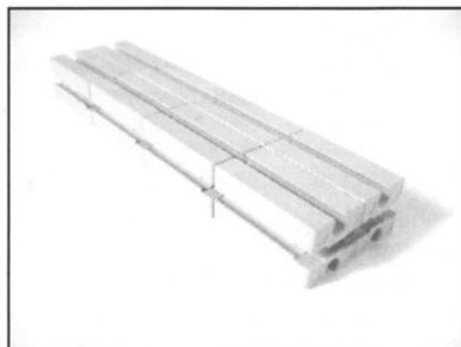
model A. Pettera, bewerkt door Rob van Baal

Enige tijd geleden ontving de redactie een korte beschrijving en enkele foto's van een bouwplaatsvoertuig. Het was afkomstig van ons Duitse lid de heer Pettera uit Stuttgart. De heer Pettera schrijft dat de bijzonderheid van het model zit in de besturing. Daarbij heeft hij gebruik gemaakt van de stuurinrichting zoals deze ooit door Max Buiting is bedacht. Dit is een zeer stabiel stuurmechanisme omdat deze aan twee zijden van het model aangrijpt. Ook het gebruik van bouwsteen 15 met gat (32064) voor de wielophanging in de stuurinrichting is véél stabiel dan de reguliere fischertechnik-oplossing hiervoor met de stuurklauw (35998) in combinatie met het stuurblokje (31843). De heer Pettera raadt aan deze constructie altijd toe te passen. Om het model nog wat aantrekkelijker te maken is de bak kiepbaar gemaakt. Veel plezier met het bouwen.

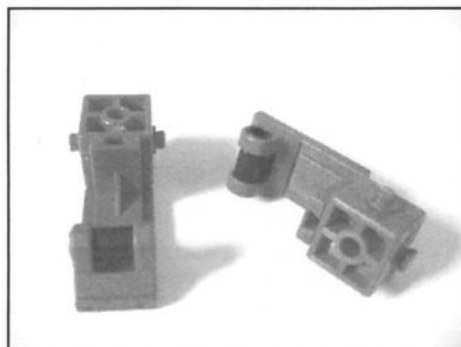
Fase 1: Het chassis

Maak 2 x 4 bouwstenen 30 aan elkaar vast en zet deze vast met verbindingstuk 30.

Fase 2: Wielophanging stuurinrichting

De wielophanging bestaat uit bouwsteen 15 met gat, waarop een hoeksteen 10x15x15 wordt geplaatst. Daarop wordt weer een bouwplaat 15x30x7,5 geschoven waarin een deel van een scharnierblokje is geplaatst. In de bouwsteen 15 met gat gaan géén veernokjes, maar statika adapters!

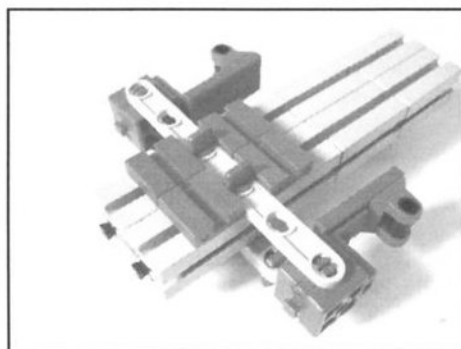
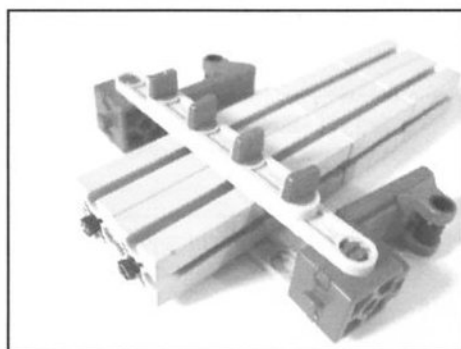

Fase 3: Monteren wielophanging

De wielophanging van de stuurinrichting wordt zowel aan de bovenzijde als aan de onderzijde op het chassis gefixeerd met statika spanten. Aan de bovenkant moet 2 x grendel 6 worden gebruikt omdat daar twee statika spanten tegelijk moeten worden vastgezet.

Let op dat de statika spanten niet aan één zijde glad zijn, anders blijven ze niet goed in de statika adapters zitten.

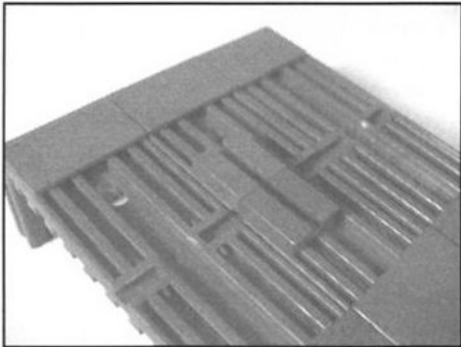
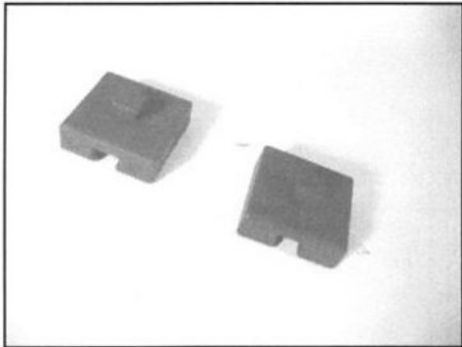
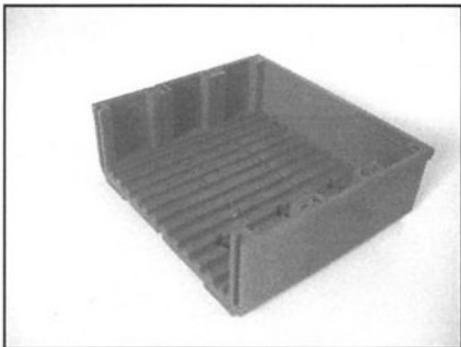
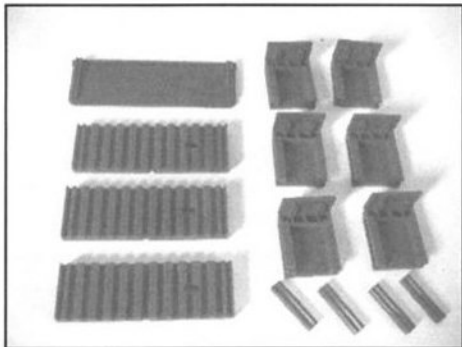
Aan de onderzijde worden de statika spanten nogmaals geborgd met bouwstenen 5. Dit voorkomt dat de hele wielophanging gaat schuiven als je er straks mee in ruig terrein gaat rijden.

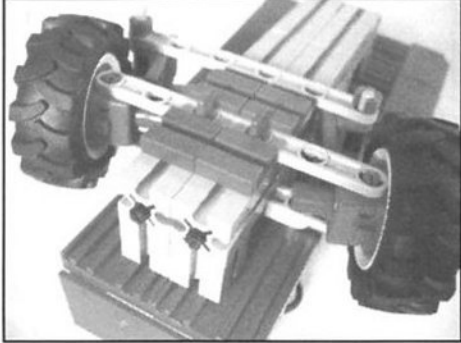

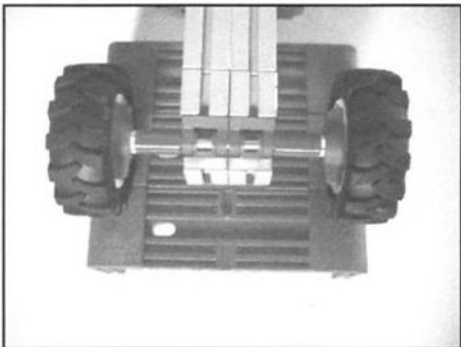
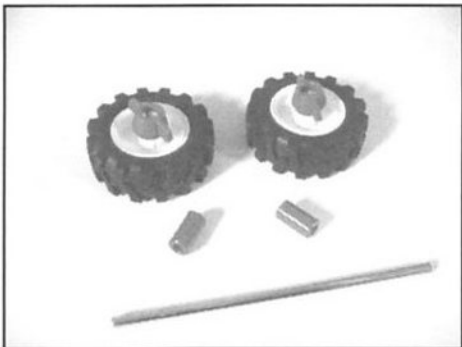
Fase 7: Laadbak
 Maak een laadbak van 3 bodemplaten. Aan de onderzijde van de middelste bodemplaat moeten eerst 2 bouwstenen 5 worden geplaatst. Plaats daarna pas de zijkanten en vergrendel die met grendels. Maak de bak aan één zijde dicht.

Fase 8: De wielen
 Aan de achterkant (waar de besturing zit) worden de wielen met een as 40 vastgezet. Het model is het mooiste als traktorbanden worden gebruikt. Daar zit namelijk een mooi grof profiel op. De naafmoer moet aan de buitenzijde worden geplaatst. Daarvoor is geen ruim aan de binnenkant.

Aan de voorzijde (onder de laadbak) wordt een as 110 gebruikt. De naafmoeren kunnen hier wel aan de binnenzijde worden geplaatst. Gebruik extra busjes 15 om de wielen naar buiten te plaatsen.

Het model is nu klaar voor het vervoer van alle materialen op een bouwplaats. Veel plezier ermee.

Speciale Kerstdecoratieset + nieuwe bouwsteen

door Rob van Baal

Speciaal voor de kerstdagen komt fischertechnik met een nieuwe (en voor zover eenmalige) kerstdecoratieset. Deze wordt uitgeleverd onder nummer 48667 en zal (volgens importeur Freetime) geleverd worden in een losse zak; dus géén kartonnen doos.

Het leuke van deze set is dat er kerstdecoraties mee kunnen worden gebouwd: 2 kerstboompjes, 4 kerststerren én 2 kerstballen. En speciaal voor de kerstballen heeft de fischertechnikfabriek in deze set, 8 stuks vlakdrager 120 in de kleur ROOD opgenomen. Dit onderdeel is nog nooit in deze kleur geleverd. Grijp dus deze unieke kans om in het bezit te komen van 8 exemplaren van dit onderdeel.

De kerstdecoratieset is rechtstreeks bij Harold Jaarsma van Freetime te bestellen via het emailadres h.jaarsma@freetime.nl. De set gaat rond de 8 euro kosten. En... zolang de voorraad strekt! Dus wees er snel bij.

Verslag ft Convention in Mörshausen

door Rob van Baal

Zaterdag 23 September 2006 was de jaarlijkse bijeenkomst van de Duitse fischertechnik gemeenschap. Wederom was de lokatie het dorps huis in Mörshausen / Homberg. Ondanks deze locatie midden in Duitsland, bleek het voor de meeste bezoekers toch een hele reis. Maar die was niet voor niets! Er waren weer vele mooie modellen te aanschouwen.

De gezelligheid begon al met de heenreis naar Mörshausen. Om 08:00 was het verzamelen in Doetinchem bij Dave Gabeler thuis. Voor Johan Lankheet uit Haaksbergen en voor mij zelf uit Apeldoorn een mooie lokatie op weg naar de grens. Helaas voor Johan bleek de weg opgebroken te zijn waardoor hij iets meer van de Achterhoek te zien kreeg dan hem lief was. Maar tegen 08:30 waren we dan toch op weg om met enkele tussenstops tegen 11:30 in Mörshausen aan te komen.

Daar was het al een drukte van belang. Natuurlijk weer vele bekende gezichten uit Nederland en Duitsland maar ook diverse "nieuwe gezichten". Altijd goed om nieuwe instroom te kunnen verwelkomen.

De grote zaal van het dorps huis zit op de (verhoogde) begane grond. Die stond helemaal vol met modellen. Harold Jaarsma had zich strategisch in de hal opgesteld met zijn koopwaar. Toch mooi dat fischertechnik eerst van de Fischerwerke naar Nederland (Almelo) wordt vervoerd, om daarna weer terug in Duitsland verkocht te worden!

De kelder waar normaliter de brandweerwagen van het dorp staat was ook dit jaar weer in gebruik. Ook hier waren diverse hobbyisten met hun modellen neergestreken. Verder bevond zich hier de catering en was het labyrint opgesteld voor de robotwedstrijd. En aangezien het voor het vierde jaar op rij prachtig weer was, werd ook buiten weer het een en ander tentoongesteld. Met name voor Dirk Kutsch met zijn gigantische bouw kraan was dit erg handig. Die past bijna nergens in, nu kon hij naar buiten.

Blinkvanger bij binnenkomst in de grote zaal waren de verschillende modellen die met de nieuwe bouwdozen van 2006 gebouwd kunnen worden. Deze waren door Dirk Haizmann meegenomen. Dirk is de verkoopleider voor Duitsland van fischertechnik GmbH en die was op zijn vrije zaterdag vanuit Stuttgart naar Mörshausen gekomen. Diverse auto's en vrachtwagens met de nieuwe rode bouwstenen konden bewonderd worden. Ook de nieuwe bouw kraan modellen waren aanwezig. En voor een geïnteresseerd oog viel direct op dat er iets heel speciaals

aan de bouw kraan hing: gele bouwstenen!

Dirk echter begreep niet waar iedereen het over had: Gele bouwstenen? Die zitten niet in het leveringsprogramma, dus kunnen ze hier ook niet aan een kraan hangen! Wat iedereen ook probeerde, Dirk gaf geen krimp over het hoe of wat van deze speciale bouwstenen. Of dit eenmalig was of dat we volgend als opvolger van de rode stenen, ook gele krijgen... wie het weet mag het zeggen. Leuk was het in ieder geval wel.

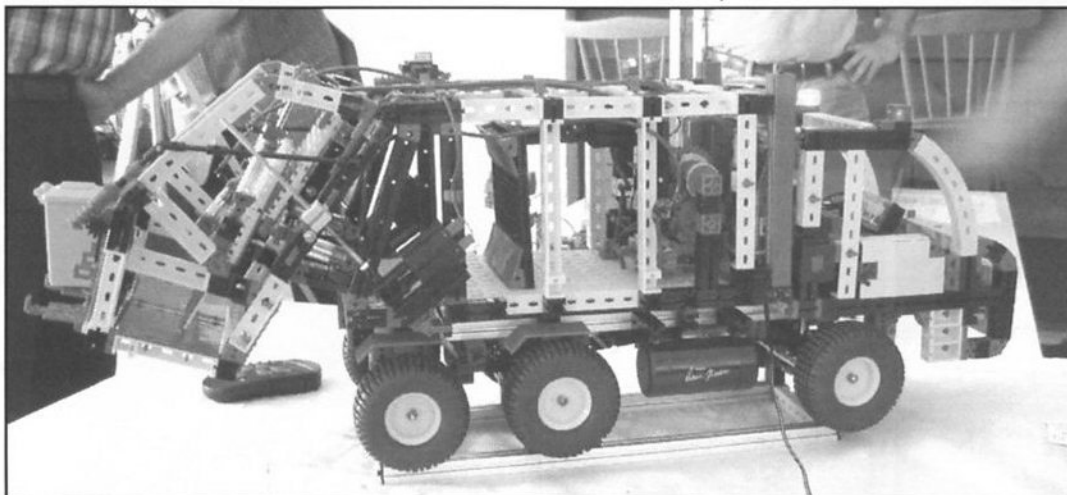
Een andere (eenmalige?) noviteit waren rode vlakke draagsteunen (statika) die tot op heden alleen in het grijs en geel bestaan. Of we die noch vaker gaan zien? Wie zal het zeggen.

Andere opvallende modellen waren van Claus-Werner Ludwig die een vuilniswagen had gemaakt waar alles van werkte. Holger Howey had een magneetweefbaan gemaakt. Echt leuk om dit te zien werken. Wel spijtig was dat net kort daarvoor de enige echte magneetweefbaan die Duitsland heeft verongelukt was. Het kan verkeren. En wie ook niet onvermeld mag blijven is Harald Steinhilber. Vorig jaar was hij ook te zien in Schoonhoven met zijn gigantische vliegtuigmodellen; dit jaar was hij in Mörshausen met een model van een Antonov AN-124. En wie in Bommel dit jaar de container overslag terminal van Jürgen Warwel had gemist, kon 'm hier nog een keer aanschouwen. En meteen voor het laatst, want dit gigantische model wordt weer afgebroken.

Rond 16:30 uur zijn we met ons groepje weer naar Nederland vertrokken. Onderweg voor de grap ook nog een keer zonder gevaar voor een bekeuring, 200 km/puur gereden. Dat kan in Nederland gewoonweg niet. En zelf met die snelheid wordt je nog ingehaald. Ongelofelijk.

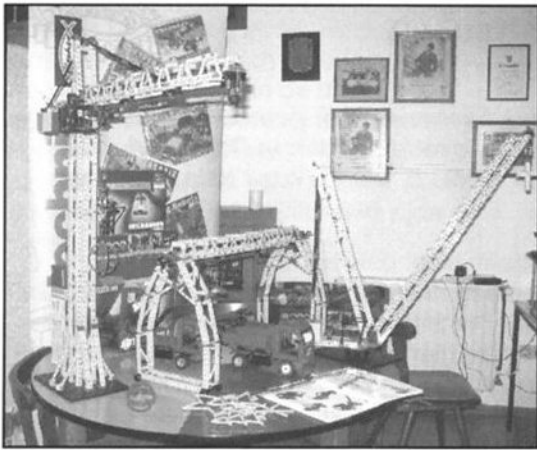
Rond 20:00 uur waren we weer in Doetinchem. Nog even napraten en ieder ging weer zijn eigen weg. Het was weer een geslaagde dag.

Hierna volgt een overzicht van wie met wat aanwezig was (mogelijk niet volledig!).

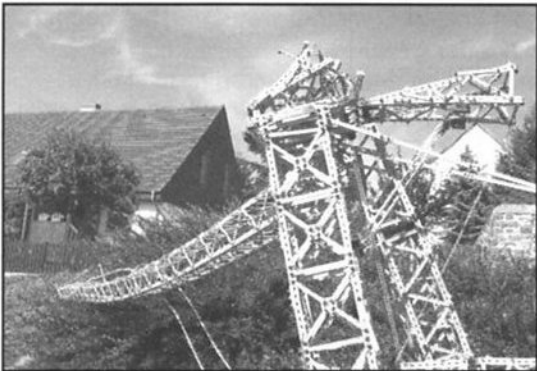
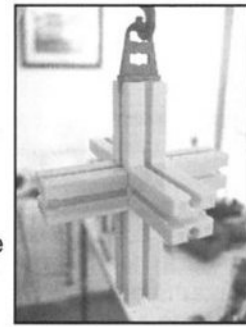

• Claus-Werner Ludwig - vuilnisauto.

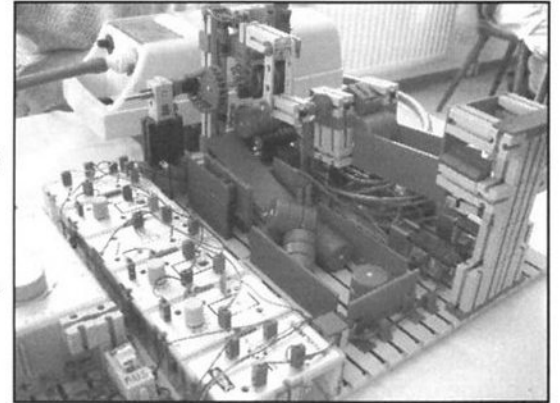

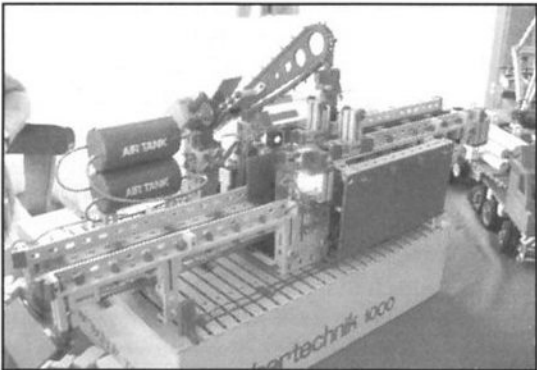
- fischertechnik GmbH (Dirk Haizmann) met nieuwe bouwdozen en modellen (**foto links**) en gele bouwstenen en rode statika (**foto's rechts**)

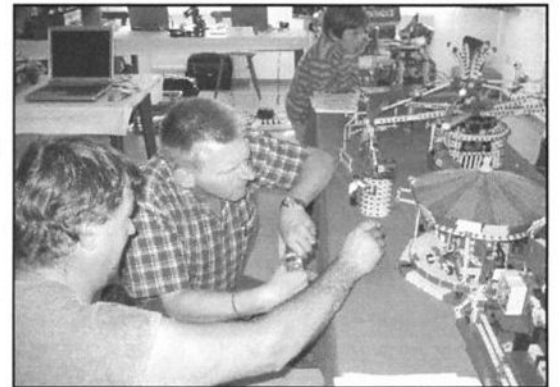
- Alfred Pettera - elektro-pneumatisch gestuurde bewerkingseenheid (**foto rechts**)

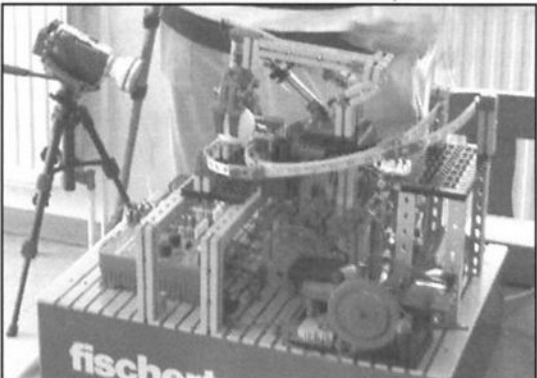
- Dirk Kutsch - bouwkraan. Pech voor Dirk: Na het monteren van de giek stak er te veel wind op en stortte de kraan in elkaar (**foto links**)

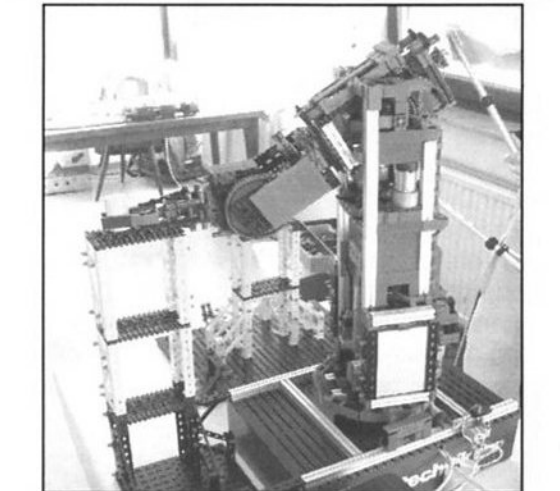
- Jan Willem Dekker - diverse kermismodellen (**foto rechts**) waaronder een nieuw reuzenrad (niet op de foto)

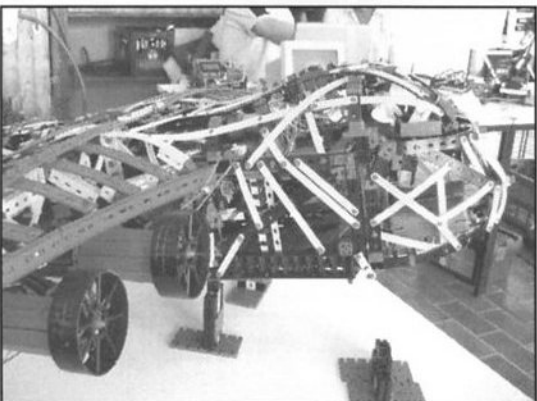
- Fam. Jansen - houtbewerkingsstraat. Bestond uit diverse onderdelen. Alleen de zaagunit is afgebeeld (**foto links**)

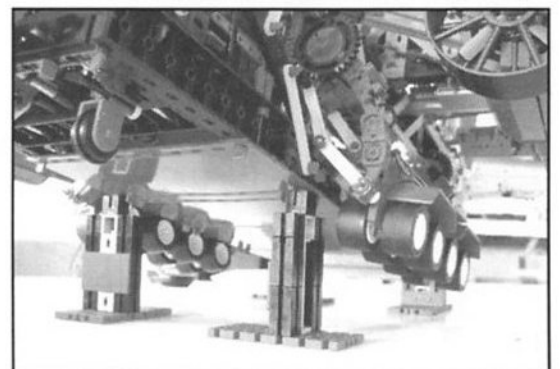
- Frank Linde - robotarm (**foto rechts**)

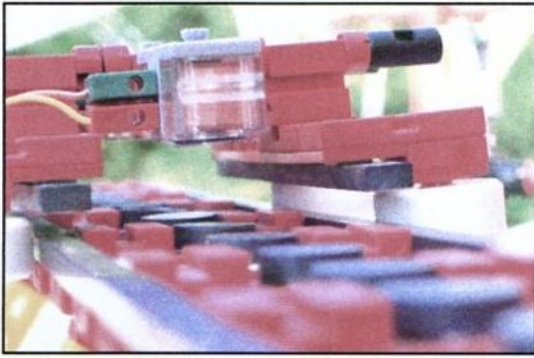
- Frits Roller - pneumatische ballenbaan (**foto links**)

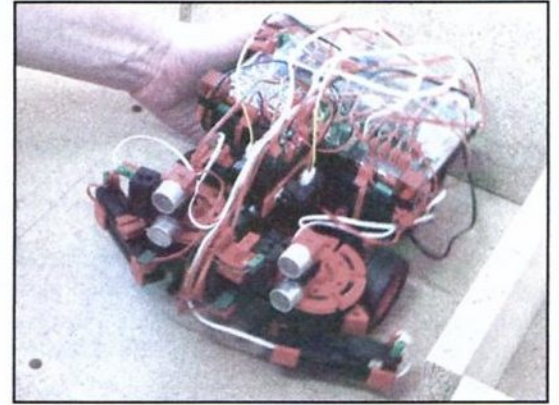
- Harold Steinhaus - Antonov vliegtuig. (**foto links** cockpit + **rechts** landingsgestel)

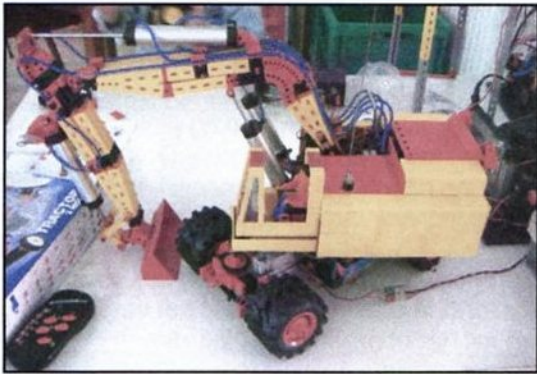

- Holger Howey - magneet zweefbaan (foto links)
- Joachim Jacobi - labyrintrobot (foto's rechts)

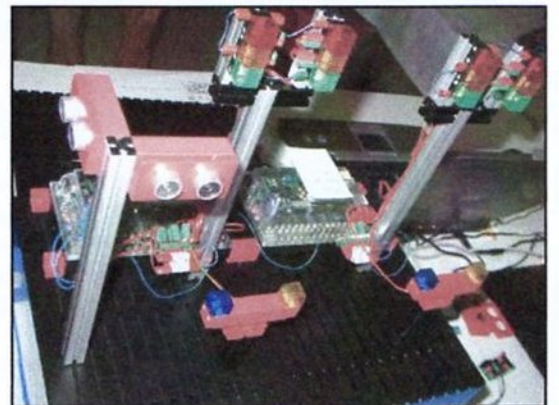
- Jürgen Warwel - CTA containerbrug (foto links)
- Martin Romann - industriemodel (foto rechts)

- Ralf Geerken - zweefbaan (foto rechts)
- Michael Orlik - graafmachine (foto links)

- Richard Budding - ultrasone afstands-meter (foto rechts)
- Siegfried Kloster - truck (foto links)
- Sven Engelke - touwslagerij (foto linksonder)
- Thomas Habig - treinbaan met brug (foto onder)

- Thomas Bestrich - Trappenlooprobot (foto rechts)

Verslag clubdag in Schoonhoven

door Rob van Baal

Eindelijk was het dan zover: De jaarlijkse clubdag in Schoonhoven. Dit jaar op zaterdag 4 november 2006 en zoals altijd in partycentrum "De Overkant". Dit maal was het extra feest, omdat we het 15 jarig bestaan van de club vierden. En ook speciaal was het, dat er opnamen zijn gemaakt door de NCRV voor het programma "Man bijt hond". Lees verder voor een verslag van deze en andere interessante gebeurtenissen tijdens deze dag.

Ik was deze clubdag speciaal met mijn zoon Jos én een auto vol met fischertechnik, naar Schoonhoven gekomen. Jos had niet op de clubdag bij ons in Apeldoorn kunnen staan en daarom had ik hem Schoonhoven toegezegd... en als ouder moet je dan woord houden.

Bij aankomst om 8:30 uur bleken er al vele leden druk in de weer met het uitladen van hun spullen. De evenementencommissie in de vorm van de families Jansen en Tielman moeten er al veel eerder zijn geweest, want alle tafels stonden al weer goed en de kleden waren al netjes neergelegd.

Van Clemens kregen we enkele tafels toegewezen en vlot hebben wij toen alle modellen van Jos opgesteld.

Tegen 9:30 nam Clemens het woord en heette iedereen hartelijk welkom en bood alle aanwezigen vanwege het 15 jarig bestaan, koffie en taart aan. Nou, dat was niet aan dovemansoren gemeld. Die taart ging er in rap tempo doorheen.

Ook meldde hij dat er deze dag opnamen gemaakt zouden worden voor het programma "Man bijt Hond". Het reportageteam in de vorm van een reporter, een cameraman en een geluidsman waren ondertussen ook al gearriveerd.

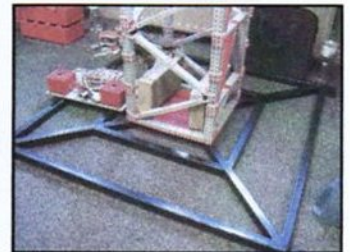

Clemens verzocht iedereen vooral niet te veel het woord "fischertechnik" te gebruiken omdat dit qua reclame niet mocht. Clemens adviseerde dan maar "Lego of Knex" te gebruiken! Of dat dan géén reclame is. Het zij 'm vergeven. Hilarisch was het zeker!

Zowel de grote zaal als de kleine zaal waren in gebruik en beiden waren bijna geheel gevuld met modellen. Blikvanger in de grote zaal was het enorme reuzenrad van de heer Brickwedde, die in de draagconstructie toch al gauw zo'n 50 strekkende meters aluminium had verwerkt!

In de kleine zaal was Dirk Kutsch overweldigend aanwezig met zijn nieuwe torenkraan. Sinds het ineensstorten van zijn vorige versie in Mörshausen, bouwt Dirk nu een stuk degelijker. En dat vertaalt zich in vele aspecten zoals de enorme stalen voet om het gevaarte op zijn plek houden.

Van 10:00 uur tot 12:00 uur is het team van "Man bijt Hond" druk bezig geweest met het filmen van zowel jongeren als ouderen. Ook Clemens en zijn vrouw werden uitgebreid geïnterviewd en Clemens heeft daarbij vol vuur over (fischer?)techniek gesproken.

Helaas kon het reportageteam nog niet zeggen wanneer het geheel uitgezonden gaat worden. Met het verschijnen van dit clubblad zal dat hopelijk al een feit zijn.

Zoals aangekondigd was het thema van deze clubdag "Kermismodellen". En dat was goed terug te zien! Met name in de grote zaal was de dichtheid van dit soort modellen groot. Voor de kinderen was er een wedstrijd uitgeschreven er waren er leuke prijzen te winnen die allen gesponsord waren door Harold Jaarsma van Free-time. De jury wees de volgende prijswinnaars aan:

Derde prijs: Vincent Bernhard met de botsautobaan. Hij won een doos "Basic Vehicles".

Tweede prijs: Jos van Baal met het reuzenrad. Hij won een doos "Universal".

En de **eerste prijs** was voor Jelle Verhagen met de kop van Jut attractie. Hij won een doos "Bionic Robots".

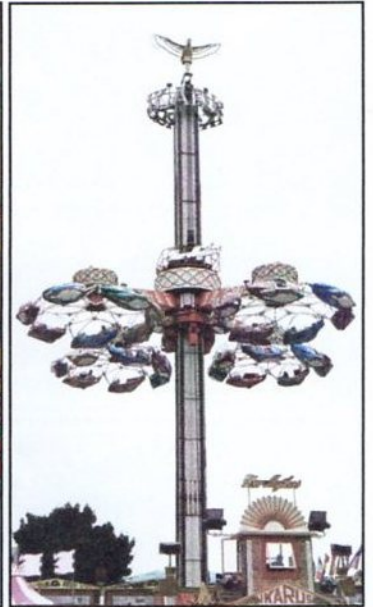
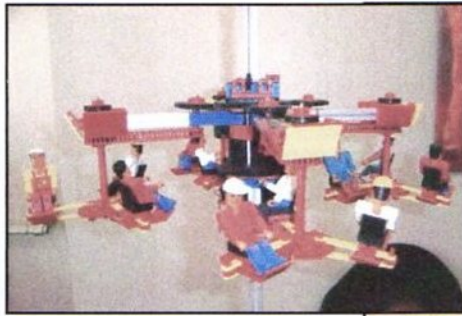
Zoals aangekondigd zou er ook een "mooiste kermismodel van de dag" onder de volwassenen worden gekozen. Maar door alle drukte is dat er eigenlijk bij ingeschoten. De redactie heeft daarom zelf besloten het oordeel in dit clubblad te vullen!

Het mooiste model is geworden: De Ikarus van Clemens Janssen! Dit model blinkte uit door zijn originaliteit, details en technisch vernunft. Ook was het afgeleid van een echt kermismodel met dezelfde naam. De Ikarus is een zogenaamde "vliegcarroussel". De echte Ikarus stond dit jaar nog op de kermis van Tilburg én Eindhoven, maar Clemens is er op de kermis in Kassel (D) met zijn familie in geweest en ze hebben op 35 meter hoogte behoorlijk peentjes gezweet... Het echte model kan nader bekeken worden op de site www.ikarus-der-mythos.de

Tijdens de clubdag kon elk clublid zich melden bij de Stef Dijkstra om bij hem het jubileumpresentje in ontvangst te nemen.

Het presentje bestond uit een sleutelhanger in de vorm van een aluminium bouwsteen 30. Deze lengte is speciaal door fischertechnik GmbH voor onze club gemaakt. De inscriptie "15 jaar fischertechnik.nl" is er ingefreesd in plaats van bedrukt. Het leuke is dat deze sleutelhanger nu ook (zonder inscriptie) door fischertechnik GmbH als relatiegeschenk wordt gebruikt! Wie nog geen presentje heeft gehad, kan die op één van de volgende clubdagen afhalen bij Stef Dijkstra.

De modelbouw Ikarus en de echte naast elkaar.

De hele dag door heeft erg veel publiek onze clubdag bezocht. Dit mede door het media-offensief dat Clemens in de lokale pers had gestart. Tot aan 16:00 uur, toen velen al druk doende waren in te pakken, bleven er bezoekers binnenkomen. Verheugend om te zien was het aantal kinderen dat met ouders langs kwam. Freetime heeft dan ook weer heel goed zaken gedaan. Afwachten of er ook nog wat nieuwe clubleden uit voortkomen.

Mijn zoon Jos die dit voor het eerst zo meemaakte was in ieder geval bekaft. Ik trouwens ook. Toch wel erg vermoeiend om de hele dag rond te lopen en mensen te woord te staan. Maar ja, je moet wat voor je hobby over hebben.

De volgende clubdag is in Blerick. Zie aankondiging elders in dit clubblad. Tot dan!

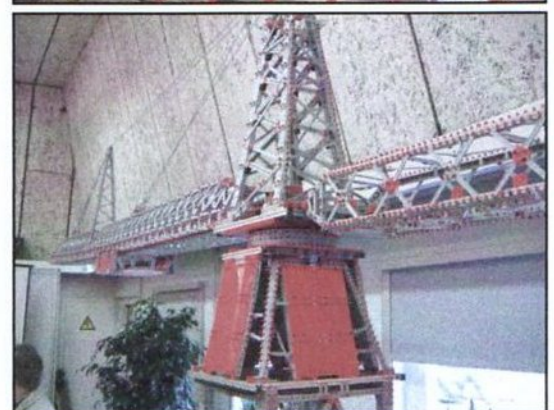
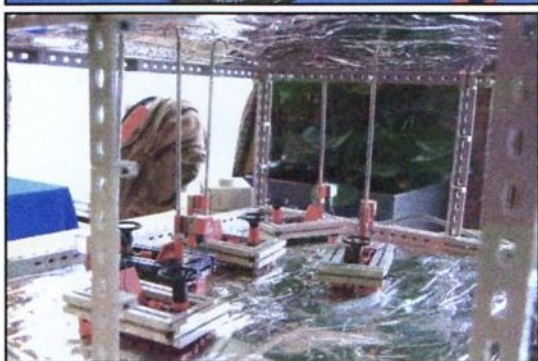
- Andreas Tacke - "Give away". Met een joystick kon een vacuüm-grijper worden gepositioneerd, waarna een bakje werd gepakt (foto links)

- Andries Tieleman - hopperzuiger (foto rechts)

- Dirk Kutsch - enorme torenkraan (foto rechts)

- Vincent Bernhard - botsautobaan. De spanning werd via alufolie boven en onder aangeleverd. Rijden deden ze helaas niet de karretjes. Het lampje werkte wel! (foto links)

- Frans Leurs - automontagestraat (foto links)

- Stef Dijkstra - Enterprise model (foto's rechts)

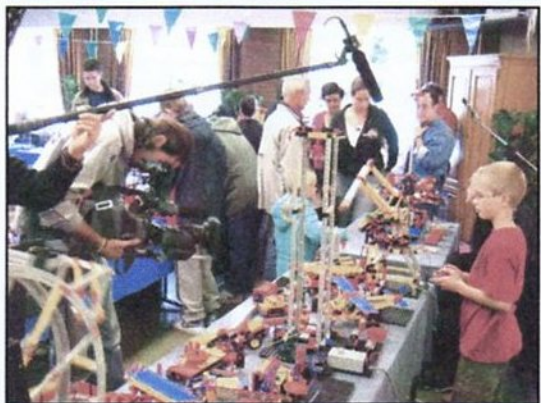
- Frits Roller - zweefmolen met pneumatisch bedienbare armen! (foto links)

- Herman Mels - industriemodel met zelfgemaakte sensoren (foto rechts)

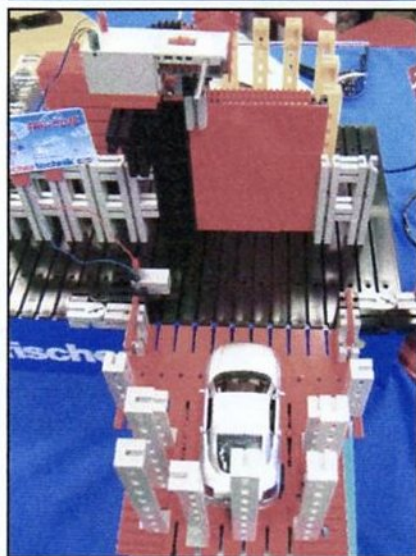
- Jan Willem Dekker - diverse kermismodellen (foto links)

- Jelle Verhagen - "Kop van Jut" (foto rechts)

- Jos van Baal - diverse (kermis)modellen. Jos had drie tafels tot de rand toe vol met spullen. De TV-ploeg vond dat natuurlijk erg interessant. (foto links)

- Justin Szanto - automatische garage-deur (foto rechts)

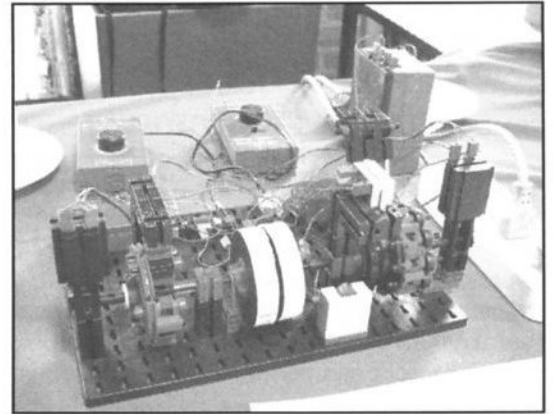

- Louis van Campen - locomotief. Achter de locomotief hoorde nog een wagon waarvoor Louis een automatische ont koppeling had gebouwd. (foto links)

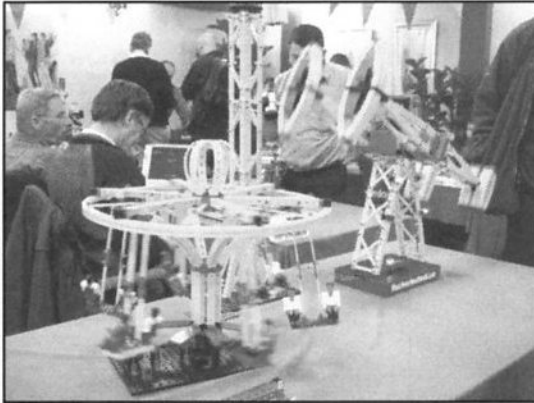

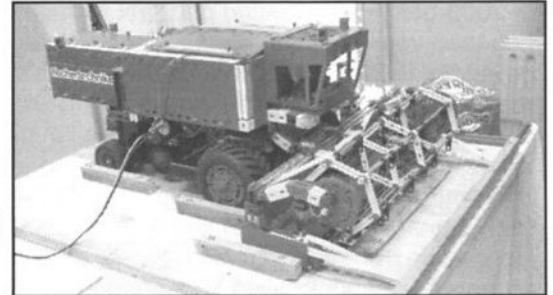
- Marcel Bosch - diverse deko-modellen (foto links)

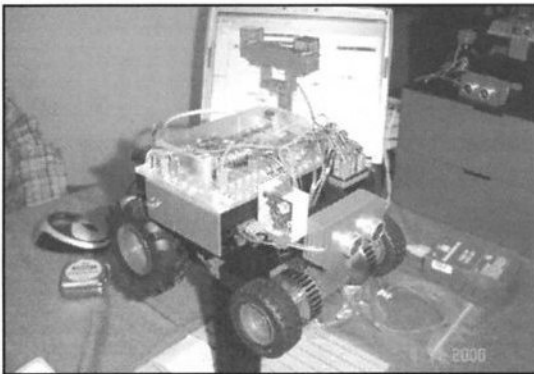
- Max Buiting - telwerk (foto rechts)

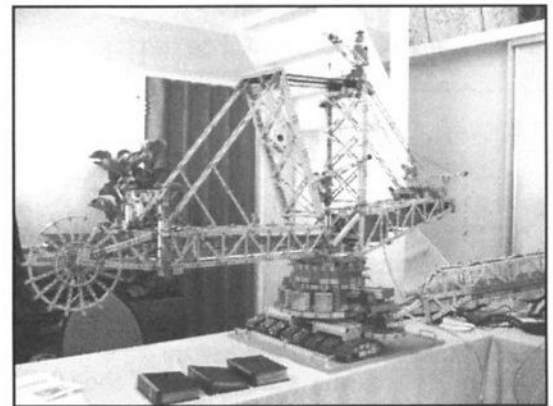
- Michel Schouten - diverse kermismodellen (foto links)

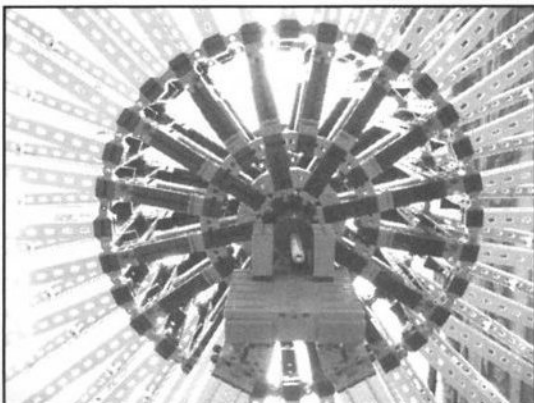
- Peter Damen - maaidorser (foto rechts)

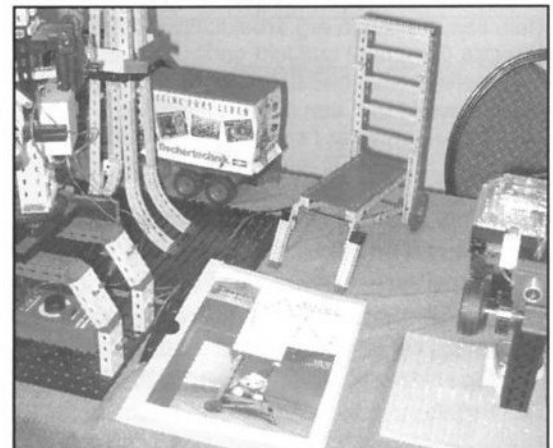
- Peter Krijnen - bruinkoolgraver (foto rechts)

- Richard Budding - auto met afstandssensoren (foto links)

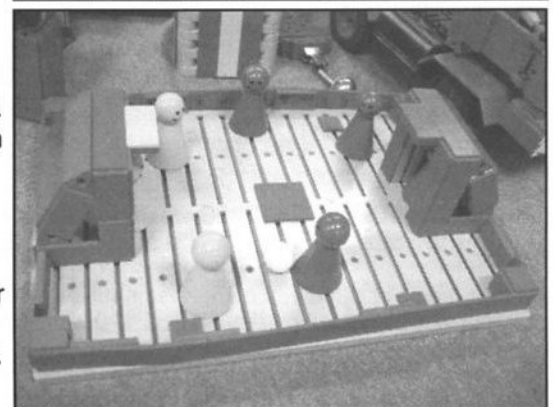
- Simon Sinn - klapkar. Ons Canadese lid kon natuurlijk niet aanwezig zijn, maar had wel een handleiding voor een model opgestuurd. (foto rechts)

- Wilhelm Brickwedde - reuzenrad. De foto toont het midden van het wiel met de draai-as. fischertechnik als kunst! (foto links)

- Jos van Baal - voetbalspel. Met poppetjes van de 3-6 jaar serie. Rood tegen geel met een blauwe scheidsrechter. (foto rechts)

- Wim Starreveld - grote hijskraan. Wim werd door het team van "Man bijt Hond" uitgebreid gefilmd. (foto links)

Ja, U leest het goed, 2007! Dat is nog een heel eind weg, maar soms moet je een heel eind vooruit plannen om alles te kunnen regelen.

Allereerst wat is de Euromodelbouwshow? Deze show wordt om het jaar georganiseerd door de Hoeseltse treinclub in Genk (België). Deze modelbouwshow was eerst alleen voor treinen, maar is uitgegroeid tot een show die echt alle vormen modelbouw omvat.

In 2003 ben ik uitgenodigd door het Meccano Gilde en heb toen voor het eerst hieraan meegedaan en het was geweldig. In 2005 weer en toen mocht ik nog iemand meenemen, mét zijn modellen uiteraard. Dit is toen J.W. Dekker geworden die zijn kermismodellen heeft geshowd.

Maar nu gaan we voor 2007. Dit keer mogen wij als fischertechnikclub zelf een stand inrichten met modellen. Het zou daarom leuk zijn als we daar een breed programma aan modellen kunnen neerzetten. Daarom is alles welkom van klein tot groot! Het kleine is soms bijzonder technisch, terwijl de grote juist imposant zijn.

Omdat dit een zodanige grote show is duurt deze dan ook 2 dagen (zaterdag en zondag). Het is zelfs mogelijk om op vrijdag je model te plaatsen en maandag op te ruimen.

In 2007 zal het evenement plaats vinden op zaterdag 6 en zondag 7 oktober. De Hoeseltse treinclub heeft in het verleden ook gezorgd voor de overnachting en een lunchpakket. Hoe dit het volgende jaar zal uitpakken is nog even de vraag. De reden waarom ik dit stukje nu al plaats heeft te maken met de grootte van deze show. Deze show trekt namelijk ongeveer 30.000 bezoekers per keer!!! Stel je voor dat al deze bezoekers *jouw* model zien....

Hebt u vragen over deze show? Of hebt u interesse? Schroom dan niet om mij te mailen, bellen of spreek mij aan tijdens een van de clubdagen.

Wim Starreveld

Voor meer informatie kunt u ook kijken op www.euromodelbouw.be/nl

Gamma 2 programmeertaal

door Simon Sinn; bewerkt door Rob van Baal

F *Ons Canadese clublid bouwde recent al een 3-assige robot die aangestuurd werd met LLwin. Zijn tweede model is weer een robot, maar deze keer heeft hij voor de aansturing gekozen voor de programmeertaal Gamma2. De eigen programmeertalen van fischertechnik vindt hij erg bewerkelijk.*

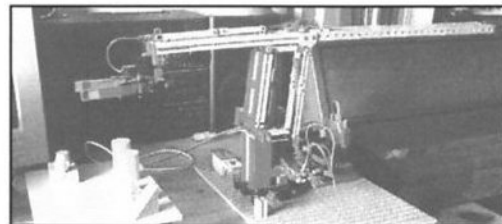
Gamma 2 is een programmeertaal die ik gebruik voor het besturen van mijn nieuwe 3-assige robot. Ik heb de robot dan ook maar deze naam gegeven: Mijn Gamma 2 robot. Ik gebruik de Gamma 2 taal om de positioneringsproblemen die ik met LLwin of Robo Pro ondervond, op te lossen. De grafische talen van fischertechnik zijn heel duidelijk voor onervaren gebruikers en eenvoudige functies, maar zijn erg arbeidsintensief als je veel en nauwkeurige meerdimensionale bewegingen met een robot moet maken. Met de Gamma 2 taal lukt het mij echter om een pyramide van 6 Geo-blokjes (3 lagen) te bouwen, met 98 regels coding waarbij de source code slecht 3 KB groot is. In de fischer-variant (.MDL-file) kostte dit 700KB aan ruimte. Gamma 2 is zelf geschreven in de taal C, werkt met een interpreter / compiler voor de Power Mac computer en beslaat 150 KB op disk. Naast de beperkte grootte heeft de interpreter / compiler een ander groot voordeel. Naast een heel programma, kun je namelijk ook losse opdrachten naar de interface sturen. Dit maakt het erg handig als je aan het experimenteren bent.

Waaruit bestaat de taal Gamma 2?

- **Source code:** Een verzameling statements. Elk statement eindigt met een ";". Commentaar begint met "#".
- **Identifiers:** Identifiers of symbolen zijn de namen die aan variabelen of functies worden toegekend.
- **Variabelen:** Er zijn scalaire en vector variabelen. Een scalaire variabele is eigenlijk een gewone numerieke waarde, terwijl de vector variabele een groep van numerieke waarden vertegenwoordigt.
- **Operatoren:** unair (+ - ~); multiplicatief (* /); additief (+ -); relationeel (< > <= >= == !=); logisch (&& ||); toekennen (=)
- **Ingebouwde wiskundige functies:** sin, cos, tan, arcsin, arccos, arctan, log en exp.

Verder zijn er de speciale zelf geschreven routines:

- **openinterface:** opent een connectie naar de Intelligent / Robo Interface
- **closeinterface:** sluit een connectie naar de Intelligent / Robo Interface
- **movearm:** beweegt de arm naar een specifieke positie
- **homearm:** Brent de arm terug in zijn initiële positie
- **gripobject:** instrueert de grijper een object te pakken
- **releaseobject:** instrueert de grijper een object los te laten
- **getinputs:** uitlezen van de status van de digitale inputs (E1-E8) van de interface

Op dit moment zijn diverse implementatie van Gamma 2 voor het Mac platform gemaakt: van PPC750 (G3)-equipped Power Mac tot aan 68030-equipped PowerBook 170. Een versie voor Windows 98/ME/NT/2000/XP is in ontwikkeling.

Op de clubsite is onder het kopje Mechatronica, een document van Simon geplaatst waarin hij de Gamma 2 taal uitgebreid toelicht. De uitleg is tweetalig: Engels én Duits. Verdere info via Simon Sinn in Canada:

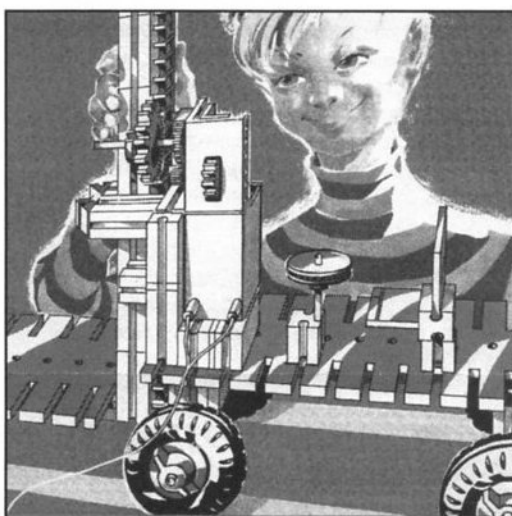
De Clubbibliotheek deel 4: Het begin

door As. van Tuyl

De fischertechnikclub Nederland bestaat 15 jaar. Bij het 10 jarig bestaan is destijds uitgebreid stilgestaan bij de geschiedenis van de fischertechnikclub Nederland. Zie daarvoor het clubblad 3 van 2001.

Toen onze club in 1991 werd opgericht bestond fischertechnik al 26 jaar als bouwsysteem. Artur Fischer had zijn fischertechnik al in 1964 uitgevonden, maar gaf daar pas met kerst 1965 brede bekendheid aan in de Duitse televisie (in het programma "Aktion Sorgenkind"). Vanaf het voorjaar van 1966 lag fischertechnik in Duitsland in de winkels. fischertechnik zit nu dus in zijn 41 levensjaar.

fischer

is de ideale bouwdoos naar een totaal nieuw idee en met een zeer hoge vormingswaarde voor de technisch geïnteresseerde jeugd. Hij schept vreugde en begeestering.

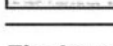
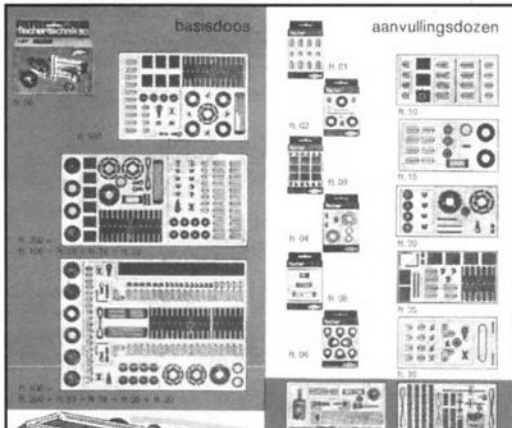
Wanneer het precies voor het eerst in Nederland beschikbaar kwam weten we niet, maar de eerste folder uit onze bibliotheek dateert uit juni 1967 (foto's links). We zitten dus dicht tegen het begin.

Met de afgebeelde Basisdozen en aanvullingen zijn vele "oude" leden begonnen met hun bouwpraktijken. De bijbehorende prijslijst is van 1968 (foto rechtsboven). Ze zijn nog vermeld in gulden en de BTW was nog 12,5%.

Ook bijzonder is de "getypte" brief van december 1967 waarin fischertechnik in Nederland geïntroduceerd wordt (foto rechtsonder).

Kortom een paar leuke documenten.

De ft bibliotheek, As. van Tuyl

fischertechnik (NL)
A. van de Waardt
Prof. Mekelstraat 80
VLAARDINGEN
Tel. 010 - 34 90 33

ARTUR FISCHER · 7241 TUNLINGEN KR. FREUDENSTADT · FEINMECHANIK · PLASTIKWERK · WERKZEUGBAU

OFFERTE NR. FT 5/68 (NL)
(vrijblijvend)

Art.-Nr. 30050	fischertechnik 50	Hfl. 13,60
Art.-Nr. 30100	fischertechnik 100	Hfl. 20,00
Art.-Nr. 30200	fischertechnik 200	Hfl. 36,50
Art.-Nr. 30400	fischertechnik 400	Hfl. 61,50
Art.-Nr. 30091	fischertechnik mot. 1	Hfl. 34,--
Art.-Nr. 30092	fischertechnik mot. 2	Hfl. 18,50
Art.-Nr. 30093	fischertechnik mot. 3	Hfl. 19,80
Art.-Nr. 30094	fischertechnik mot. 4	Hfl. 23,70
Art.-Nr. 30095	fischertechnik mot. 5	Hfl. 10,30
Art.-Nr. 30096	fischertechnik mot. 6	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30071	fischertechnik e-m 1	Hfl. 94,--
Art.-Nr. 30072	fischertechnik e-m 2	Hfl. 27,10
Art.-Nr. 30010	fischertechnik 10	Hfl. 7,30
Art.-Nr. 30015	fischertechnik 15	Hfl. 7,30
Art.-Nr. 30020	fischertechnik 20	Hfl. 7,30
Art.-Nr. 30025	fischertechnik 25	Hfl. 7,30
Art.-Nr. 30030	fischertechnik 30	Hfl. 7,30
Art.-Nr. 30001	fischertechnik 01	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30002	fischertechnik 02	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30003	fischertechnik 03	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30004	fischertechnik 04	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30005	fischertechnik 05	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30006	fischertechnik 06	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30007	fischertechnik 07	Hfl. 4,--
Art.-Nr. 30008	fischertechnik 08	Hfl. 3,20
Art.-Nr. 30009	fischertechnik 09	Hfl. 3,20

Rabat: 33 1/3 %
Levering: van Magazijn Vlaardingen, exclusief verpakking vanaf Hfl. 500,-- netto franko, inclusief verpakking
Betaling: binnen 14 dagen 2% korting
binnen 30 dagen netto
Levertijd: op korte termijn
Bank: Amsterdams-Rotterdam Bank N.V., Rotterdam

Ref. 2/68

fischertechnik (nl)
A. van de Waardt
Prof. Mekelstraat 80
VLAARDINGEN-HOLLAND
tel. 010-349033
RO-BANK ROTTERDAM

fischertechnik

december 1967

Geachte Heer/Mevrouw,

Wij hebben het genoegen, u een gloednieuw spel voor de jeugd te introduceren: FISCHERTECHNIK !

Dit spel bestaat voor een groot deel uit onderdelen van zuiver nylon die stevig gemonteerd kunnen worden door ze in elkaar te schuiven. Opgemerkd zijn de mogelijkheden om voorwerpen van diverse aard te vervaardigen, zoals vrachtauto's, schepen en kraans, maar ook moderne, zoals rader-apparaten, raketten enz.

Het meest opvallende van dit creatieve technische spel, dat door FISCHERTECHNIK wordt geïntroduceerd, is dat de kinderen de meest vreemde soorte machinerieën kunnen construeren. Ze hoeven ze alleen maar te bedenken.

Door middel van een elektro-motortje en een tandwielstelsel kunnen deze machines roteren, op en neer of heen en weer bewegen precies als echte apparaten. De veruifigste en meest uiteenlopende mechanische bewegingen worden hierdoor mogelijk gemaakt.

FISCHERTECHNIK, het nieuwe creatieve technische spel in blauwe dozen is onmiddellijk populair geworden in alle landen waar het op de markt is gebracht. Aangemoedigd door dit succes is FISCHERTECHNIK er toe overgegaan, zijn terrein van activiteiten tot heel Europa uit te breiden. En zo worden dus nu de Nederlandse kinderen in de gelegenheid gesteld, dit spel te leren kennen.

Aanzet niet een ruime voorraad FISCHERTECHNIK dozen in te slaan want FISCHERTECHNIK gaat u helpen en omzet terwege te vermeerderen. Nu reeds worden over de Duitse senders TV-commerciële uitgezonden die de verkoop vooral in het Oosten des lands sterk stimuleren en in 1968 zal FISCHERTECHNIK ook op de Nederlandse TV-schermen te zien zijn.

Met deze krachtige ondersteuning wensen wij u een uitstekende verkoop toe en verblijven.

Hoogachtend,

Verslag fischertechnik modelshow in Coesfeld

door Rob van Baal

Modelshows in Duitsland zijn veelal lokale initiatieven; zo ook die in Coesfeld van zondag 19 november 2006. Coesfeld ligt een half uur rijden zuid-oostelijk van Enschede en is de woonplaats van de familie Lammering. Vader Josef Lammering heeft daar het fischertechnik virus overgedragen op zijn zonen Florian en Sebastian. Door ruime persaandacht wist deze familie, geholpen door diverse andere modelbouwers in Coesfeld een fantastische en zeer druk bezochte modelshow neer te zetten.

Het heeft dan toch weer zijn voordelen als je als redactielid in Apeldoorn woont. De A1 oostwaarts rijdend brengt je in een half uur via Enschede in Duitsland. Van daar af was het nog een goed half uur rijden en Coesfeld verscheen op de borden. Dan is het altijd even zoeken waar je moet zijn, maar deze keer was dat niet nodig. Langs de hoofdweg ineens rijden met geparkeerde auto's en allemaal families met kinderen die richting "Autohaus Leifkes" gingen. Daar was namelijk de modelshow. Wel handig trouwens zo'n garage. De auto's waren vanuit de showroom naar de werkplaats gereden en dan hou je een prachtige ruimte over voor een modelshow.

Zoals op bijna alle Duitse bijeenkomsten kwam ik hier ook weer enkele clubleden tegen en ook Harold Jaarsma was er met de verkoop van fischertechnik.

Wat direct opviel was de enorme hoeveelheid bezoekers. Je kon de modellen eenvoudigweg niet zien staan. Er stond overal een rij mensen voor de tafels en je moest echt "in de rij" om erbij te kunnen komen.

Ten opzichte van andere Duitse modelshows, maar ook onze eigen clubdagen, waren er in Coesfeld opvallend veel modellen waarmee gespeeld mocht worden. En dat was bij de kinderen niet aan dovemansoren gericht. Die speelden er lustig op los, terwijl veel ouders tevreden toekeken. Een perfecte promotie voor ons aller modelbouwspelgoed.

De familie Lammering had zo'n 15 meter tafel nodig om al hun grote en kleine modellen tentoon te stellen. Andreas Tacke had ongeveer net zoveel ruimte nodig en ook de heren Brickwedde hadden zeer riant uitgepakt met uiteenlopende bouwsels. In het midden van de zaal lag de enorme 13 meter lange treinbaan van Ludger Masing. Echt een prachtmodel dat voor het eerst werd getoond. Holger Holwey had zoals altijd weer van alles bij zich met een hoog technisch gehalte en had daarmee ook veel bekijks bij zijn tafels. Niet te missen was de grote torenkraan van Dirk Kutsch die ook in Schoonhoven te zien was. Verder was Manfred Busch er met zijn autofabriek én zijn prachtige autowasstraat. Frank Linde was er met zijn -dit maal volledig werkende- robot die om 6 assen kan bewegen. Andreas Korth was voor het eerst op een modelshow met zijn vliegwielmodel. Erg fraai! Familie Jansen stond er met de Icarus en Frits Roller had zijn pneumatische carroussel weer bij zich. Tot slot was Heinrich Fuchs uit Moers aanwezig met enkele elektrotechnische modellen. Mogelijk ben ik nog iemand vergeten, maar het was gewoon zo druk dat het moeilijk was overal bij te komen! Volgens Andreas Tacke zijn er uiteindelijk tussen de 1200 en 1500 bezoekers geweest. Een teller bij de deur heeft dit geregistreerd. Een topdag die om herhaling vraagt. Als het aan de familie Lammering ligt komt die er volgend jaar nog niet. Die moeten eerst nog bijkomen van dit jaar.

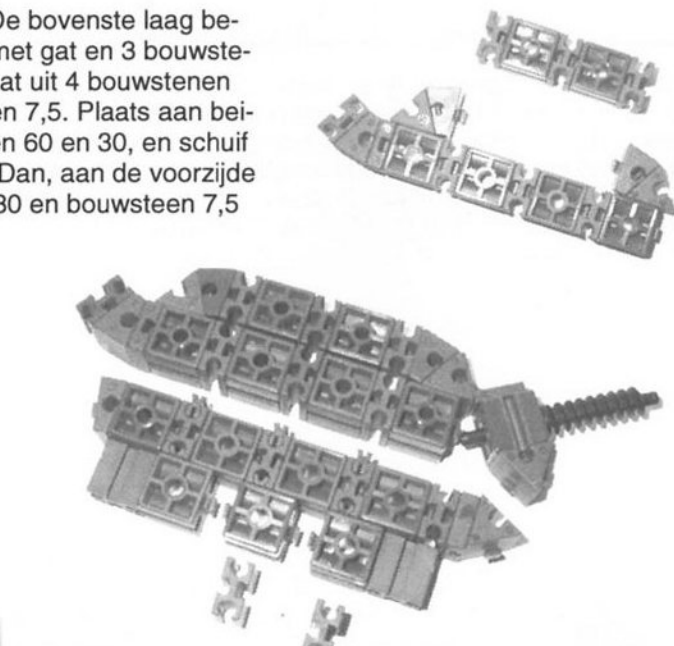

Struisvogel met begeleider

Model van H. van Haaren, bewerkt door Dave Gabeler

Opnieuw hebben we een leuk modelletje ontvangen van de heer Van Haaren: deze keer een struisvogel met begeleider. Het is een showmodelletje zonder bewegende delen, maar leuk om eens te bouwen.

De romp bestaat uit vier lagen. De bovenste laag bestaat uit 2 rode bouwstenen 15 met gat en 3 bouwstenen 7,5. De volgende laag bestaat uit 4 bouwstenen 15 met gat en weer 3 bouwstenen 7,5. Plaats aan beide uiteinden bovenop hoekstenen 60 en 30, en schuif de bovenste laag op zijn plaats. Dan, aan de voorzijde nog bouwsteentje 5, hoeksteen 30 en bouwsteen 7,5 plaatsen.

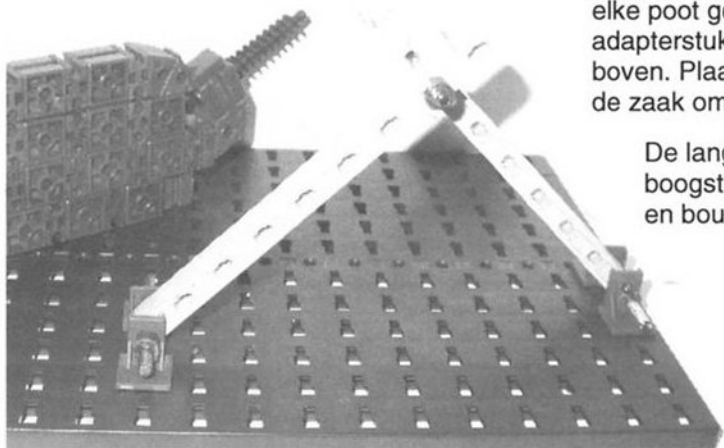
Plaats nu het staartstuk: hoeksteen 10x15x15 met bouwsteen 15 met gat en hoeksteen 60. Gebruik als staart: de zwarte klemas met worm.

Ook de volgende laag bestaat uit 4 bouwstenen 15 met gat en 4 bouwstenen 7,5. Met 3 verbindingstukjes 15 wordt deze laag aan de vorige fase bevestigd. Plaats aan de voorkant nog een hoeksteen 15, en verbindt het staartstuk aan de achterkant met bouwsteentje 5 en hoeksteen 60.

Voor de onderste laag van de romp moet je 3 bouwstenen 15 met gat op hun plek schuiven. Schuif aan de voor- en achterkant en tussen de bouwstenen in de bouwstenen 7,5. De romp is nu klaar.

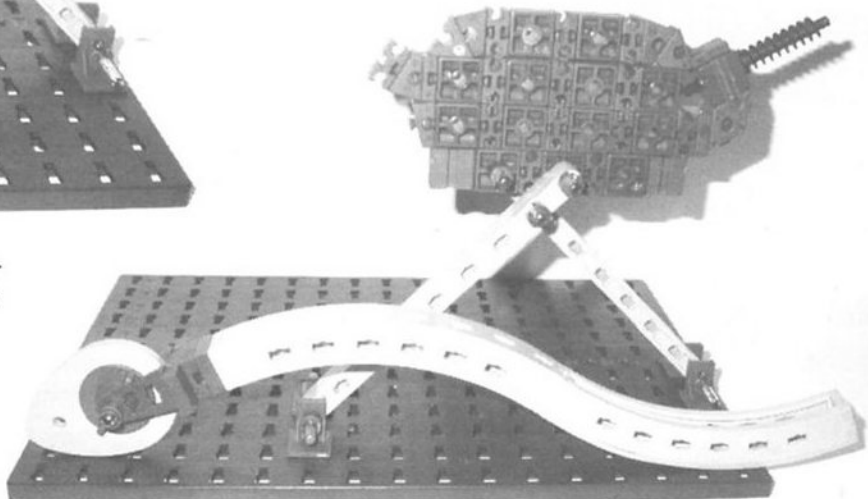
Plaats 4 adapterstukken op de grondplaat. De beide poten bestaan ieder uit l-spanten 120. Voor de stevigheid kun je het beste 4 voor elke poot gebruiken. Plaats de spanten met een asje tussen de adapterstukken en schuif een asje door de poten: tweede gat vanaf boven. Plaats dan de romp met een asje en gebruik klembusjes om de zaak om hun plek te houden.

De lange hals wordt gemaakt van 2 statica vlakdragers met boogstukken 60. Aan het uiteinde 2 bouwsteentjes 5 plaatsen en bouwsteen 15x30x5 met 3 groeven.

De kop bestaat uit een nokkenwiel met naaf, moer en asje, ingeklemd tussen 2 koppelstukjes. Gebruik klembusjes om de kop goed in te klemmen en op zijn plaats te houden. Bind als laatste een touwtje om de hals en breng het uiteinde naar de begeleider toe.

Veel plezier met het bouwen van de struisvogel !

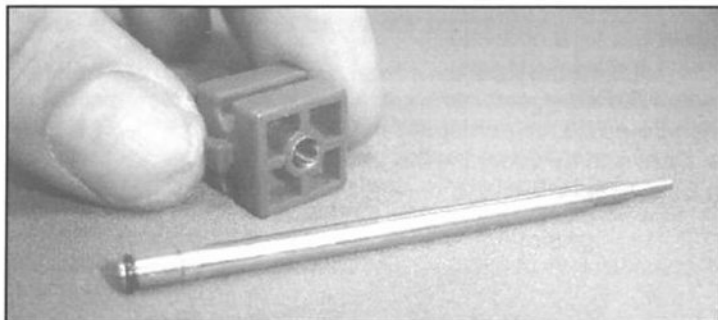

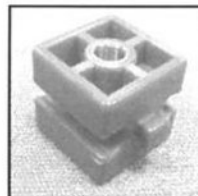
Roterende luchtaansluiting of pneumatische "sleepring"

idee en uitvoering: Frits Roller, bewerkt door Dave Gabeler

Iedereen kent ze wel: de sleepringen uit de oude EM-dozen, om elektrische voeding en signalen naar een ronddraaiende machine over te brengen. Bij echte machines is het ook mogelijk om perslucht op een draaiend machinedeel aan te sluiten. Een voorbeeld hiervan is de Airflex Rotorseal RS 9030.

De heer Frits Roller heeft nu een systeem gemaakt voor fischertechnik modellen waarmee perslucht naar een ronddraaiend machinedeel gebracht kan worden. Een bouwsteen 15 met gat is iets uitgeboord. Hierin zit een buisje van 5mm dik. Inwendig is deze 4,2mm, glad gemaakt met schuurpapier.

Het draaiende deel is een koperen buisje van 4mm met rechts een overgang naar 3mm en naar 2mm. Dit zijn dunneren buisjes, nodig voor de aansluiting met een luchtslang. Aan de linkerkant van de buis zit nog een rubber ringetje (uit een aansteker, bijvoorbeeld BIC Briquet, Cricket). De lange koperen buis wordt nu met de kant met de rubber ring op de rode bouwsteen gedrukt: Het kan draaien én het sluit luchtdicht af !.

Het lijkt een beetje op een Gardena slang-systeem: ook draaibaar en het water komt er pas uit aan het einde van de slang. Met deze onderdelen kan de lucht worden toegevoerd via de lange buis. De rode bouwsteen draait rond en met een pneumatiek T-stuk (31642) kan de perslucht in het draaiende deel worden gebruikt. Zeer inventief!

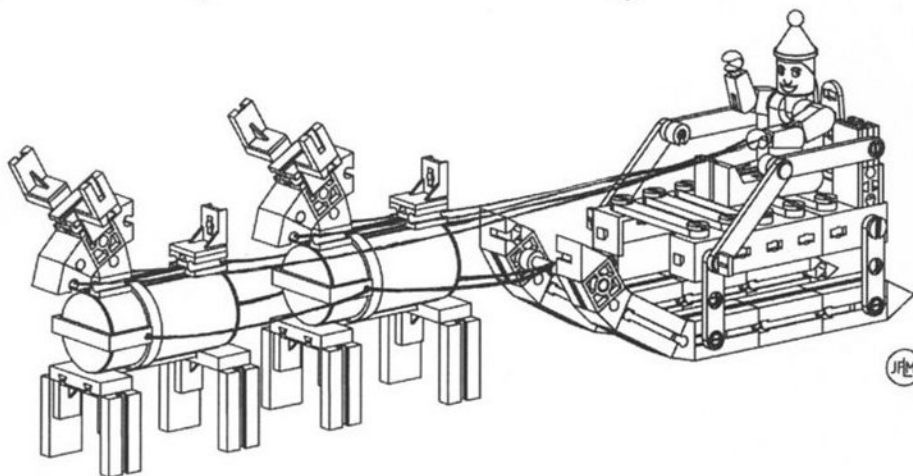
Er bestaan ook "standaard"-alternatieven van Festo:
CN-M5-PK2 FES 19.521 (1 á 2 Euro per stuk)
LCN-M5-PK2 FES 19.523 (2 á 3 Euro per stuk)
Bron: www.ftcommunity.de; Paul van Damme en Peter Damen.

Foto rechts: Toepassing van de pneumatische sleepring in een kermismodel van Frits Roller zoals die te zien was in Schoonhoven en Coesfeld. Het systeem is prachtig weggewerkt in de draaiende constructie! De vier armen kunnen pneumatisch omhoog en omlaag.

Pruttige Heestdagen

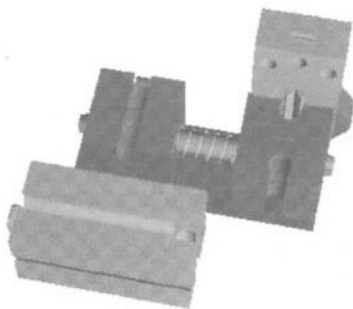
**Redactie
en bestuur
wensen u**

Gelukkig Nieuwjaar

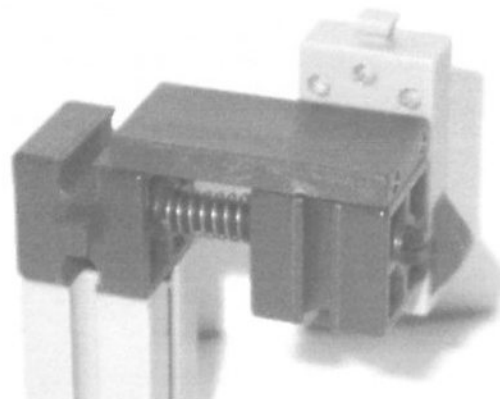
Tip: Verende eindschakelaar

door Stef Dijkstra en Dave Gabeler

Een eindschakelaar kun je soms beter in een verende ophanging monteren. Meestal heeft een motor nog wat uitloop als deze gestopt wordt. Bij het gebruik van een eindschakelaar kan deze daarom beter verend gemonteerd worden, zodat het bewegende deel niet door de schakelaar zelf geblokkeerd wordt. Uiteraard geldt dit niet indien het bewegende deel langs de schakelaar schuift, zoals bij een tandstangaandrijving.

2x		32064	Bouwsteen 15 met gat
1x		32330	Bouwplaat 15x30x3,75 met groef
1x		36064	Klemas 45
1x		36147	fischertechnik veertje, of een veertje uit een bijvoorbeeld een balpen

Om de schakelaar verend op te hangen, kun je de constructie gebruiken zoals op de plaatjes. De klemas 45 met veertje verbindt twee bouwstenen 15 met gat. De linker zit aan de "vaste wereld", terwijl de rechter verend is opgehangen. Hier zit dan ook de minischakelaar aan. Het bouwplaatje zorgt ervoor dat de bouwstenen niet kunnen draaien. De klemas 45 zorgt ervoor dat het geheel niet uit elkaar valt door de druk van het veertje. Klembusjes zijn niet nodig.

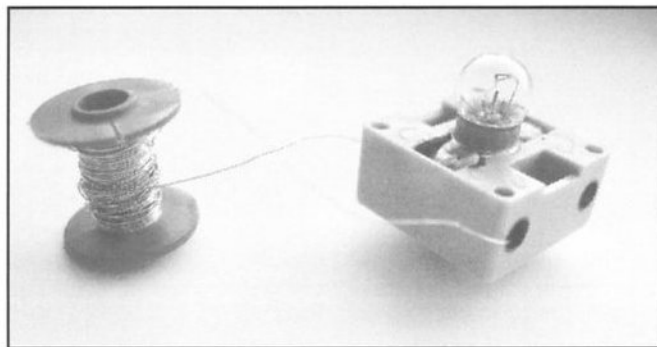
Tip: Bijna onzichtbare stroomdraden!

door Walther Eigeman; bewerkt door Rob van Baal

Van ons clublid Walther Eigeman ontving de redactie een leuke tip voor het bijna onzichtbaar maken van stroomdraden. Walther had een reuzenrad gebouwd en verlichting op het rad aangebracht maar door alle stroomdraden zag het er wat slordig uit. Dit heeft Walther met dun koperdraad eenvoudig opgelost.

De stekkerbusjes van een lampje zijn hol en lopen door van de ene naar de andere kant van een lampblokje. Je kunt er dus iets doorheen doen: een dun koperdraadje! Bijvoorbeeld één koperader van een ft-snoer. Maar ook in de (hobby)winkel is koperdraad op rol te koop in diverse kleine diameters. En voor de puristen onder ons: In de oude hobbylabor doos zat onderdeel 37207; 5 meter koperdraad op een trommel (zie foto rechts).

Span een cirkel van koperdraad door alle lampjes en breng dit "onder spanning" vast zodat de draad voldoende contact maakt met alle lampjes. Doe dit tweemaal: één maal voor de + en voor de - geleiding. Verbindt vervolgens beide draden met een sleeping of een andersoortig sleepcontact voor de stroomtoevoer.

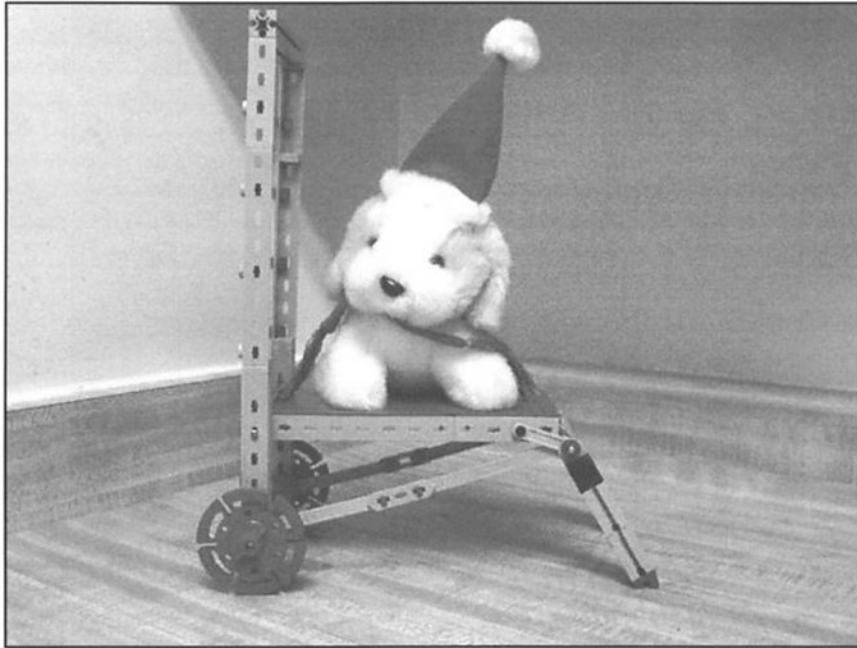
Omdat de koperdraadjes zo dun zijn vallen ze weg tegen de achtergrond en lijkt het net of de lampen op het model branden zonder stroomtoevoer.

Tip: Bouwstenen in bad!

door Rob van Baal

Bouwstenen van fischertechnik hebben de eigenschap langzaam maar zeker uit te drogen; met name de hardplastic delen. Ze worden dan gevoeliger voor breken. Hier is niets aan te doen; dit is gewoonweg een eigenschap van het kunststof. Wil je lang plezier houden van jouw verzameling, laat dan de stenen af en toe eens water drinken! Een dag in een bak met water is voldoende. Wassen in de wasmachine in een kussensloop kan ook. Zijn ze meteen weer lekker schoon! Let wel op met kunststof bouwstenen waar metaal in zit. Laat die niet te lang in water liggen. Dan krijg je roest.

Het volgende kwartaal in dit clubblad:

Inklapbaar karretje - Simon Sinn

En verder onder andere:

De Superpowermotor (!) van Dirk Kwak
De HALL sensor van Herman Mels

Clubdag in Blerick

door Clemens Jansen, bewerkt door Rob van Baal

Na een druk 2006 gaan we weer met nieuwe energie beginnen aan 2007. Voor we dat doen, nog even een korte terugblik op 2006 namens de evenementencommissie.

In mei was het bezoek van Professor Fischer in Apeldoorn. Wat een dag, wat een spanning, wat een spektakel. Er is een mooie DVD door Paul van Damme van gemaakt. Wie hem nog niet heeft, zorg dat je eraan komt!

Verder was er natuurlijk Morshausen. Ook die dag was zeer interessant ondanks dat het niet naast de deur ligt. Maar in combinatie met een overnachting is het zeker een bezoek waard. Wie weet komend jaar?

Dan het feest in Schoonhoven. 15 jaar fischertechniekclub! Mooie modellen, gezelligheid, lekker bijpraten en ook nog eens een televisieteam dat opnamen kwam maken. Er was koffie, taart én een exclusieve sleutelhanger voor alle leden. Een sleutelhanger, speciaal voor onze club gemaakt en voorzien van een passende inscriptie.

Al met al weer een druk jaar, maar wel met heel veel "fischertechniekluft" zoals men dat in Duitsland zegt. Dat we goed bezig zijn zal niemand ontkennen. Ook de redactie haalt alles uit de kast om van het clubblad ieder kwartaal weer iets moois te maken.

En dan naar 2007. Dat jaar starten we met een clubdag in het zuiden van Nederland: Blerick bij Venlo; een mooie

sfeervolle zaal waar we al eens eerder zijn geweest. Een mooie gelegenheid voor de leden uit dat deel van het land, om hun modellen aan het publiek te tonen. Dit maal géén thema, maar een gewone spontane clubdag met alles erop en eraan.

Ook voor veel van onze Duitse leden ligt Blerick gunstig. We hopen dan ook dat jullie massaal komen!

De clubdag in Blerick wordt gehouden op zaterdag 3 maart 2007. Zaal open om 08:00 uur; bezoekers welkom tussen 10:00 en 16:00 uur. Daarna gaan we met zijn allen de zaal weer opruimen.

Aanmelden graag via de manifestatiecommissie. Details staan in de colofon.

Het Muspelheim

Route: Op de A67 bij knooppunt Zaarderheiken de A73 op richting Maastricht. Op de A73 neemt u afrit Sevenum (afrit 13). Onderaan de afrit rechts de N556 op richting Venlo / Blerick. Bij de verkeerslichten rechts de Ronald Holstlaan op. Eerste weg links: Diependijkstraat. Derde weg rechts: Vastenavondkampstraat. Na 400 meter vindt u rechts Het Muspelheim (tegenover links de C1000).